

CK KPJ na svom sastanku 27. VI 1941. u Beogradu formirao je Glavni štab Narodnooslobodilačkih partizanskih odreda Jugoslavije. U Glavni štab NOPOJ ušli su članovi Politbiroa CK KPJ pod rukovodstvom Josipa Broza Tita.

Rade Končar

U Beogradu je 4. VII 1941. održan sastanak proširenog Politbiroa CK KPJ pod rukovodstvom generalnog sekretara KPJ Josipa Broza Tita. Sa sastanka je upućen poziv narodima Jugoslavije za početak oružane borbe protiv okupatora. Odlučeno je da se odmah otpočne s formiranjem odreda u cijeloj zemlji i s izvođenjem oružanih akcija i sabotaža.

Stolice kraj Krupnja gdje je 26. septembra održano savjetovanje vojnih delegata iz svih krajeva Jugoslavije

»Sada je vrijeme, sada je kucnuo čas da se dignete kao jedan u boj protiv okupatora i njegovih domaćih slugu, krvnika naših naroda. Ne prezajte ni pred kakvim terorom neprijatelja. Na teror odgovarajte masovnim udarom po najosjetljivijim tačkama fašističkih okupatorskih bandita.

Uništavajte sve što koristi fašističkim osvajačima«.

(Iz Proglasa CK KPJ od 12. VI 1941.)

CK KPH-e početkom jula 1941. formirao je Operativno partijsko rukovodstvo za dizanje ustanka u Hrvatskoj, a sastojalo se od Rade Končara, Vlade Popovića, Marka Oreškovića, Josipa Kraša, Pavla Papa Šilje, Pavla Gregorića i Karla Mrazovića.

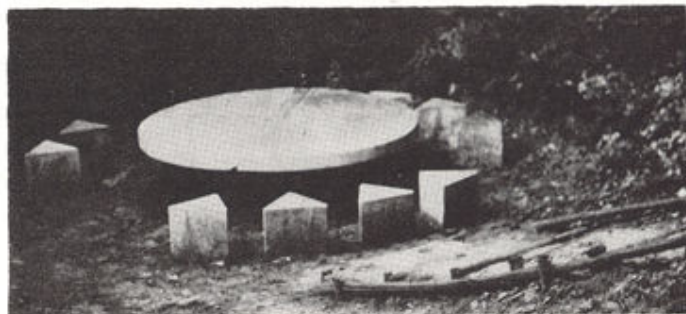
Pod neposrednim rukovodstvom Josipa Kraša 16. jula 1941. formirano je Operativno partijsko rukovodstvo OK KPH Karlovac u koje je ušao Vojni komitet i direktno rukovodio podizanjem ustanka i prvim vojno-partizanskim formacijama i akcijama na Kordunu, dijelu Banije i cijelom Gorskotom kotaru.

U šumi Abes kod Vrginmosta održano je 19. VII 1941. okružno partijsko savjetovanje OK KPH-e Karlovac na koje je član Politbiroa CK KPJ i sekretar CK KPH-a Rade Končar podnio referat o općoj situaciji u zemlji i dao direktivu za početak oružanog ustanka.

Na poziv KPJ i KPH-a otpočeo je 27. VII 1941. masovni narodni ustanak u južnoj Lici. Gerilski odredi i narod iz kotara Donji Lapac, predvođeni komunistima, zaposjeli su komunikacije koje vode ka Srbu, napali ustaško-žandarmerijsku stanicu i zauzeli Srb, razrušili prugu Knin—Drvar (kod Tiškovca) i kod Klanca uništili kamion sa ustašama. Ustanak se brzo proširio i na ostale krajeve Like.

U Stolicama, kraj Krupnja održano je 26. IX 1941. godine savjetovanje vojnih delegata iz svih krajeva Jugoslavije. Savjetovanje je održano pod rukovodstvom Josipa Broza Tita. Donijeta je odluka da Glavni štab promijeni naziv u Vrhovni štab narodnooslobodilačkih partizanskih odreda Jugoslavije, a da se u pokrajinama formiraju glavni štabovi. Date su smjernice za dalji rad na organizacionom učvršćenju ustanka i organizaciji narodne vlasti u cijeloj Jugoslaviji. Najvažnija odluka bila je odluka o daljoj organizaciji partizanskih odreda na strogo vojničkoj osnovi. Poslije toga u odredima su formirani bataljoni i čete.

Suma Abes kod Vrginmosta gdje je održano savjetovanje OK KPH-a Karlovac. Spomenik je projektirao: Zdenko Kolacio.

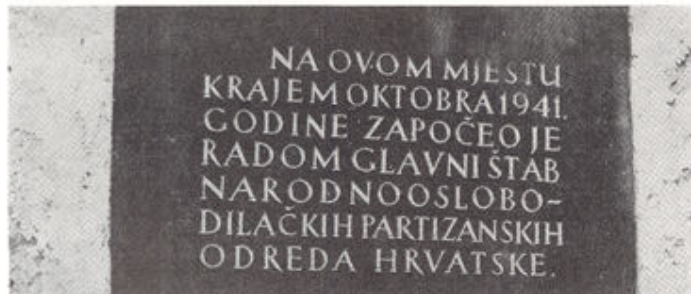
Marko Orešković

Franjo Ogulinac Seljo

Na osnovi direktivnog pisma CK KPH od 19. X 1941. koje je poslano na osnovi odluke CK KPJ i Vrhovnog štaba održan je sastanak 25. X 1941. u kući Petra Vučkovića, selo Vučkovići na obroncima Petrove gore, kome su prisustvovali Andrija Hebrang, Vlado Popović, Ivo Marković, Ivo Rukavina, Franjo Ogulinac Seljo, Stanko Opačić Čanica, Srećko Manola, Nada Dimić i Veco Holjevac.

Na sastanku je formiran Glavni štab narodnooslobodilačkih partizanskih odreda Hrvatske. U GŠH-e izabrani su Ivo Rukavina za komandanta, Marko Orešković za političkog komesara, Franjo Ogulinac Seljo za operativnog oficira, a Stanko Opačić, Vlado Četković, Veljko Kovačević za članove GŠH-a. Tada se nije još znalo za pogibiju Marka Oreškovića. Njegovu dužnost u Glavnom štabu vršio je Franjo Ogulinac Seljo, a naredjenjem Vrhovnog štaba Jugoslavije imenovan je za političkog komesara GŠH-a Vlado Katlić (pseudonim dra Vladimira Bakarića).

Vučkovići na obroncima Petrove gore gdje je formiran GŠ NOP odreda Hrvatske

Dr. Vladimir Bakarić

Tako je 15. XII 1941. Vladimir Bakarić postavljen za političkog komesara, a Franjo Ogulinac Seljo za pomoćnika komandanta i operativnog oficira GŠH-a.

U novembru 1941. pod rukovodstvom GŠ NOP odreda Hrvatske, provedena je reorganizacija ustaničkih jedinica u partizanske odrede i bataljone. Formiran je Štab Grupe NOP odreda za Liku u čijem sastavu je djelovao 1. NOP odred »Velebit« sa četiri bataljona, Udarni bataljon »Marko Orešković« i bataljon »Ognjen Prica«. U decembru 1941. i januaru 1942. formirani su bataljoni Lapca i Otočca bataljon »Krbava« i »Gavrilo Princip« i partizanski vodovi u rajonu Perušića i Brinja.

Kordun i Banija koji su bili podijeljeni na šest rajona u vrijeme prve konferencije delegata Korduna i Banije 19. i 20. septembra 1941. imali su 32 odreda sa 882 naoružana partizana, a za vrijeme druge konferencije 25. i 26. novembra 1941. imali su 60 partizanskih odreda od kojih su formirana 1. i 2. Kordunaški narodnooslobodilački partizanski odred sa po četiri bataljona i 20. XII 1941. Banijski NOP odred od tri bataljona. Tako je 28. XI 1941. godine na Baniji i Kordunu bilo 1415 partizana naoružano sa 528 karabina, jednim teškim mitraljezom, 8 puškomitraljeza, a drugi sa civilnim puškama i pištoljima.

U Gorskom kotaru i Hrvatskom primorju od partizanskih odreda i logora formirani su bataljoni, čete i vodovi. U Dalmaciji djeluje Dinarski NOP odred i četiri partizanske čete.

Na teritoriju Slavonije djelovao je Slavonski partizanski bataljon, Psunjski NOP odred i nekoliko partizanskih grupa. U Hrvatskom zagorju, na Kalniku, u Podravini, Moslavini i Bilogori djelovale su partizanske grupe.

Glavni štab NOP odreda Hrvatske održao je 13. decembra 1941. prvo savjetovanje u Zbjegu sa članovima štaba i predstavnicima partizanskih komandi Like, Korduna, Banije, Gorskog kotara i Hrvatskog primorja. Donijeta je odluka o učvršćenju štabova i partizanskih jedinica i da se formiraju tri udarna bataljona (dva u Lici i jedan na Kordunu). Krajem godine 1941. pod komandom Glavnog štaba NOP odreda Hrvatske bilo je ukupno 18 bataljona, nekoliko manjih partizanskih odreda i samostalnih četa sa oko 6.500 partizana.

Partizansko groblje kod Vrela Mrežnice, općina Slunj

Straža GS NOP odreda Hrvatske u Zbjegu kod Slunja

Drugo savjetovanje Glavnog štaba NOP odreda Hrvatske održano je 30. i 31. januara 1942. u selu Zbjegu s predstavnicima štaba Grupe NOP odreda Like i komandanata i političkih komesara Kordunaškog i Primorsko-goranskog odreda. Na osnovi pisma Vrhovnog komandanta GS NOP odreda postavljena su dva osnovna zadatka: 1. da se partizansko djelovanje proširi na cijelu Hrvatsku i 2. da glavne snage prvenstveno počnu rušiti komunikacije. Radi lakšeg rukovođenja Hrvatska je podijeljena na četiri operativne zone s jedinstvenim rukovodstvom za svaku zonu. Prva zona obuhvaćala je Liku, Kordun i Baniju, druga Pokuplje, Žumberak, Hrvatsko zagorje, Kalnik, Turopolje i Moslavinu, treća – Slavoniju sa Srijemom i četvrta – Dalmaciju do Neretve na jugu. Glavni štab organizira prvu Partizansku oficirsku školu u Burić selu na Kordunu od 20. februara do 9. novembra 1942. god., kada je postala Vojna škola NOV i POJ Vrhovnog štaba.

Oficirska škola Vrhovnog štaba nastavila je rad u Kolenici, a zatim u Donjem Lapcu. U toku 1943. formirana je i škola za vezu GSH-e u Turjanskom u Lici, koja prelazi u Klokočevac na Kordun.

Sredinom februara 1942. GSH-e mijenja svoje sjedište i iz sela Zbjega odlazi u Drežniću, selo Tomiče. Na sastanku 20. i 21. marta 1942. GSH-e odlučio je da se na područje 2. operativne zone, tj. u Žumberak upute dvije grupe iz Korduna, koje su imale zadatak da učvrste i razviju partizanski pokret u Pokuplju i Žumberku. Odlučeno je da se formira 1. proleterski bataljon Hrvatske, da se proširi GSH-e za pet članova, da se formira peta operativna zona na području Gorskog kotara i Hrvatskog primorja, da se formira tehnik GSH-a i redakcija lista »Partizan« i da se osnuje tečaj za političke komesare i nastavi s kursovima za vojne rukovodioce.

Zeljeznička stanica Plaški preko koje se održavala veza GS NOV i POH-a i CK KPH-a s organizacijama u okupiranim gradovima Hrvatske

Glavni štab je od 8. do 11. aprila 1942. održao Treće savjetovanje s predstavnicima potčinjenih jedinica iz Like, Korduna, Banije, Gorskog kotara i Hrvatskog primorja. Tada je konstatirano da u Hrvatskoj postoje svi uvjeti za dalji i brži razvoj partizanskog pokreta i da zbog toga treba početi s većim akcijama i prebacivati jedinice na ona područja gdje oružana borba nije počela ili se sporije razvija. Ličkoj grupi odreda naređeno je da pojača djelovanje u sjevernom i zapadnom dijelu Like i sjeverne Dalmacije, Kordunaškoj grupi odreda naređeno je da pojača aktivnost u Cazinskoj krajini, Pokuplju i Žumberku, Banijskoj grupi odreda da pojača djelovanje na području Turopolja, Posavine i Slavonije, a Primorsko-goranskom odredu da uspostavi vezu sa slovenskim partizanima i proširi djelovanje na teritorij Istre.

Drežnica — selo Tomići
Sjedište Glavnog štaba NOV i POH

Značajni uspjesi postignuti su u prvoj polovici 1942. u 1. operativnoj zoni — Lici, Kordunu i Baniji — gdje su operirale brojno i kvalitetno najjače partizanske snage. U partizanskim jedinicama u Hrvatskoj tada se nalazilo 12.000 boraca, koji su bili čvrsta i solidna baza za izvršavanje svih pa i najsloženijih zadataka. To je omogućilo da se u martu i aprilu postave štabovi 2. 3. i 4. operativne zone, a 4. maja pete zone i 1. juna 1942. formira štab 1. operativne zone, mjesto Komande Korduna i Banije. Od probranih boraca iz Banije, Korduna, Like, Dalmacije, Gorskog kotara i Hrvatskog primorja formiran je 7. maja 1942. u Korenici 1. proleterski narodnooslobodilački bataljon Hrvatske, koji je bio pod neposrednom komandom GŠ NOP odreda Hrvatske.

Tobolić kod Vrela Mrežnice
gdje je 15. juna 1942. formirana
1. brigada Hrvatske

Na osnovi naredbe Vrhovnog štaba NOV i POJ Glavni štab NOV i POH-a naredio je Štabu 1. operativne zone da pristupi formiranju udarnih brigada.

Prva NOU brigada formirana je 8. jula 1942. u selu Toboliću kod izvora rijeke Mrežnice od ličkih bataljona »Marko Orešković«, »Petar Vukšan«, 2. bataljona 1. kordunaškog NOP odreda i Udarnog bataljona Banijskog NOV

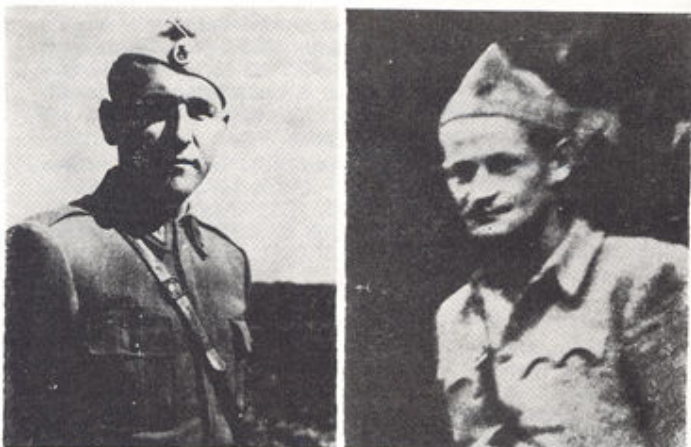
odreda. U prvom štabu brigade bili su: komandant Stevo Opsenica, politički komesar Uroš Krunic i operativni oficir Jovica Lončar. Brigada je brojala 1.028 boraca. Formiranjem prvih brigada i divizija stvorena je Narodnooslobodilačka vojska Jugoslavije (NOVJ). Zbog toga je početkom novembra 1942. Vrhovni štab Narodnooslobodilačke partizanske i dobrovoljačke vojske Jugoslavije uzeo nov naziv: Vrhovni štab Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije (NOVJ), što je službeno objavljeno 20. XI 1942. godine. Tada je i Glavni štab NOP odreda Hrvatske promijenio naziv u Glavni štab Narodnooslobodilačke vojske i partizanskih odreda Hrvatske (GŠ NOV i POH-a).

U smislu naredbi Glavnog štaba Hrvatske izvršena je reorganizacija 1. operativne zone. Do sredine septembra 1942. formirane su dvije banijske, dvije kordunaške i tri ličke brigade, a na osnovi Naredbe Vrhovnog štaba NOV i POJ-a na području Glavnog štaba Hrvatske, formira se 6. 7. i 8. divizija. U 6. diviziju su ušle 1., 2. i 9. brigada, u 7. diviziju ušle su 7. 8. i 13. brigada, dok je u 8. diviziju ušla 4. 5. i 6. brigada. Istom naredbom od ovih divizija u Hrvatskoj formiran je Prvi korpus NOV i POH-a. Vrhovni komandant izdao je naredbu septembra 1942. da se formiraju komande područja, komande mjesta i partizanske straže. U smislu te naredbe do kraja 1942. formirane su komande područja: Bihaćka, Drvarska, Podgrmečka, Jajačka i Livanjska u Bosni. U Hrvatskoj su formirane komande područja: Banijska, s tri područna bataljona, Kordunska s tri područna bataljona, Lička s dva područna bataljona, Primorsko-goranska, Splitska, Biokovsko-neretljanska, Žumberačka, Psunjska i Papučko-krdijska komanda.

Titova Korenica
Mjesto formiranja 1. proleterskog bataljona Hrvatske

Ivan Gošnjak

Ivo Rukavina

U smislu odluka donesenih 28. augusta 1942. Vrhovnog štaba sa štabom 4. operativne zone i komandanta GŠH-e i komandanta Operativnog štaba za Bosansku krajinu u septembru formirana je 1. dalmatinska brigada, a početkom oktobra 1942. 2. dalmatinska brigada, koje su upućene u zapadnu Bosnu radi formiranja divizija. Iz Dalmacije upućen je veći broj boraca u popunu 5. crnogorske, kamo je upućena i jedna četa s Korduna, a zatim i u 10. hercegovačku brigadu.

U Dalmaciji je sredinom novembra 1942. formirana 3. dalmatinska brigada. U Gorskom kotaru i Hrvatskom primorju izvršena je reorganizacija odreda i formirane dvije brigade, a na području 5. operativne zone od Istrana u augustu 1942. formirana je 1. istarska četa »Vladimir Gortan« koja je upućena iz Gorskog kotara u Istru.

Od jedinica 2. operativne zone formirana je 7. novembra 1942. u Sjeničaju 13. proleterska brigada »Rade Končar«. U Moslavini je u oktobru 1942. formiran Moslavački partizanski odred od dva bataljona, a na Kalniku istovremeno, Kalnički partizanski odred od dva bataljona. U Slavoniji na području 3. operativne zone, gdje su djelovala dva odreda GŠ NOV i POH-a u oktobru formirao je 1. slavonsku brigadu (12. brigadu Hrvatske), s tim što je i dalje zadržao dva odreda. Sredinom oktobra 1942. na teritoriju Hrvatske bilo je 12 brigada (3 ličke, 2 kordunaške, 2 banijske, 1 dalmatinska, 2 primorsko-goranske, 1 na Žumberku i 1 u Slavoniji), pored 1. i 2. dalmatinske brigade (oko 1.800 boraca) koje su se nalazile u sastavu 2. i 3. divizije, zatim sedam partizanskih odreda i tri samostalna bataljona, u ukupnoj jačini od oko 18.200 boraca, što je omogućilo Vrhovnom štabu da novembra 1942. formira taktičke i operativne jedinice, divizije i korpuze i stvorio Narodnooslobodilačku vojsku Jugoslavije.

Vrhovni komandant je 18. decembra 1942. pri štabu 4. operativne zone formirao Sekciju za ratnu mornaricu. Prvi mornarički odred formiran je 23. januara 1943. u jačini oko 150 mornara — partizana.

Krajem 1942. i polovinom 1943. pod rukovodstvom GŠ NOV i POH-a formiraju se operativni štabovi, kao npr. Operativni štab za rukovođenje hrvatskim i slovenskim brigadama na području Žumberka, Bele krajine i Dolenjske, Operativni štab od predstavnika moslavačkih, slavonskih i banijskih bataljona, a na sektoru Banije osnovan je Operativni štab 5. oktobra 1943. Operativni štab grupe brigada. U martu 1943. GŠH-e obrazovao je Operativni štab Gacka, a zatim je formiran i Operativni štab koji je objedinjavao jedinice 3. operativne zone i 4. slavonske divizije. Zajednički štabovi stvarani su prema potrebi borbe, što se prenijelo i na godinu 1944.

GŠ NOV i POH-a, da bi spriječio specijalne ustaško-njemačke jedinice, trupove, kao i ostatke razbijenih ustaško-četničkih formacija, organizirao je u Crnoj Vlasti, kod Otočca, 3. juna 1943. bataljon protiv pete kolone (PPK) Hrvatske, koji je djelovao pod direktnim rukovodstvom GŠH-e na teritoriju Like, Primorja i Korduna.

Kapitulacija Italije 9. septembra 1943. omogućila je partizanskim jedinicama da razoružaju mnoge talijanske jedinice, što omogućava naoružanje novih brigada. U Hrvatskoj je oslobođena Istra, Gorski kotar, Hrvatsko primorje i Dalmacija s otocima. Jedinice 6. slavonskog korpusa i 2. operativne zone oslobodile su veći dio Slavonije, Bilogore, Moslavine, Podravine, Kalnika, Hrvatskog zagorja, dok su jedinice 4. korpusa razbile neprijatelja na području Like, Korduna i Banije. Tako su se pod komandom GŠ NOV i POH-a tada borila tri korpusa (4, 6. i 8.), koji su obuhvaćali jedanaest divizija, u čijem je sastavu bilo 40 brigada. Pored tih krupnih partizanskih jedinica, u Hrvatskoj su djelovala 33 partizanska odreda i Štab mornarice NOVJ s potčinjenim jedinicama. U isto vrijeme u sastavu 1. proleterske divizije nalazila se 13. proleterska brigada »Rade Končar«, u sastavu 1. proleterskog korpusa 6. lička divizija, a na području Crne Gore 2. dalmatinska brigada.

GŠ NOV i POH-a formirao je Tenkovski bataljon od tri čete 13 tenkova i Auto-bataljon sastavljen od tri čete. Ove su čete bile stacionirane u Delnicama, Vrhovinama i Plavča Dragi kod Plaškog. Tada je formirana i 1. aero-baza u Cemernici kod Vrginmosta. Na području Hrvatske djelovali su vojno-teritorijalni organi vlasti u sastavu 16 komandi područja i 72 komande mjesta, pored izgrađenih NOO-a.

Formiranje 1. istarske brigade »Vladimir Gortan« 10. aprila 1944. od 1. 2. i 3. istarskog bataljona na Učki

Glavni štab NOV i POH dolazi godine 1944. iz Like u Topusko, gdje se smještaju i CK KPH, ZAVNOH i druge centralne ustanove. U prvoj polovini 1944. formirana su dva korpusa, tri divizije i 15 brigada. GŠH formirao je i specijalne bataljone (PPK) za Liku, Kordun, Baniju, Počuplje i Žumberak, Gorski kotar i Dalmaciju. Ti su bataljoni prerasli u brigade (OZN-e) narodne obrane, a zatim u Korpus narodne obrane Jugoslavije (KNOJ) sa 10.000 ljudi. Pod komandom GŠH-a borilo se 17 divizija, razvrstanih u 5 korpusa, što je omogućilo da se za svaki korpus formira korpusna vojna oblast, u kojima se borilo 110.000 boraca.

Proslava
2. godišnjice
i Dalmatinske
brigade na Visu
12. IX 1944.

Uz GŠ NOV i POH bila je anglo-američka vojna misija u Topuskom 1944. godine, koja je imala značajan utjecaj na pružanje pomoći saveznika partizanskim jedinicama, kao i dopremanju pomoći i transportiranju ranjenika iz Hrvatske, što se odvijalo putem aero-baza, koje su bile organizirane u Hrvatskoj.

U drugoj polovini 1944. jedinice NOV i POJ-a u Hrvatskoj porasle su za 11 brigada i 3 diverzantska odreda, kojima je rukovodio štab grupe diverzantskih odreda. Tako je u toku 1944. godine formirano 26 brigada, koje su djelovale u sastavu 6 divizija i 2 korpusa, i 7 novih vojnih područja. Krajem 1944. i početkom 1945. godine u Hrvatskoj je bilo više od 150.000 boraca, a od toga u operativnim jedinicama borilo se 100.740 boraca, dok je u Mornarici NOVJ bilo 13.719 boraca, a u vojnopozadinskim ustanovama i jedinicama oko 40.000 ljudi.

Oslobođenjem velikoga dijela teritorija Jugoslavije i glavnoga grada Beograda 1944. godine omogućeno je da Nacionalni komitet normalizira privredni i politički život na slobodnom teritoriju. Time su stvoreni uvjeti za reorganizaciju jedinica NOV i POJ, iz kojih izrastaju strategijske jedinice razvrstane u četiri armije. Vrhovni štab je u januaru 1945. formirao tri armije, a na teritoriju Hrvatske je 1. marta 1945. od 8. korpusa formirao IV armiju u čiji sastav ulazi i 11. korpus NOVJ. Glavni štab NOV i POH-a preimenovan je u Glavni štab Jugoslavenske armije za Hrvatsku potčinjen Generalštabu Jugoslavenske armije. Rasformiranje 6. korpusa, 21. aprila 1945. godine, čije divizije ulaze u sastav III armije, pod komandom Glavnog štaba JA za Hrvatsku ostali su 4. i 10. korpus JA, koji će u završnim operacijama sudjelovati sa II, III i IV armijom. Završetkom rata prestala je potreba za daljnjim postojanjem GŠ JA za Hrvatsku, pa su sve vojne jedinice u Jugoslaviji razvrstane prema mirnodopskoj strukturi Jugoslavenske armije.

ORGANIZACIJA GŠ NOV I POH-a

KOMANDANT	NAČELNIK	POLITIČKI KOMESAR
I POMOĆNIK NAČELNIKA I ODJEL OPERATIVNI ODSJEK INFORMATIVNI ODSJEK VOJNO-OBAVJEŠTAJNI ODSJEK INŽENJERIJSKI ODSJEK ARTILJERIJSKI ODSJEK POLITIČKO-OBAVJEŠ- TAJNI ODSJEK PERSONALNI ODSJEK	II POMOĆNIK NAČELNIKA II ODJEL ODSJEK ZA VOJNE OBLASTI U POZADINI ODSJEK ZA INTENDANTURU TEHNIČKI ODSJEK SUDSKI ODSJEK SANITETSKI ODSJEK	Stanje 18. maja 1943.

PREGLED KADROVA GLAVNOG ŠTABA NARODNOOSLOBODILAČKE VOJSKE I PARTIZANSKIH ODREDA HRVATSKE*

Centralni komitet Komunističke partije Hrvatske formirao je Operativno partijsko rukovodstvo 1941. za dizanje ustanka u Hrvatskoj. Na osnovi naredbe od 19. oktobra CK KPH-a formiran je GŠH-e 25. oktobra 1941. u koga su imenovani od CK KPH-a članovi: Ivo Rukavina, Marko Orešković, Franjo Ogulinac Seljo, Stanko Opačić-Čanica, Vlado Četković i Veljko Kovačević.

Od formiranja GŠ NOP odreda Hrvatske 25. X 1941. godine sačinjavali su ga:

- komandant:
Ivan Rukavina do 30. VIII 1943.
Ivan Gošnjak od 30. VIII 1943. do kraja rata 1945.
- politički komesar:
Marko Orešković (poginuo prije formiranja 20. X 1941.)
Franjo Ogulinac Seljo do 15. XII 1941.
Vladimir Bakarić od 15. XII 1941. do 19. XI 1943.
Rade Žigić od 19. XI 1943. do kraja rata 1945.
- operativni oficir:
Franjo Ogulinac Seljo od 15. XII 1941. do augusta 1942.
- zamjenik komandanta:
Ivan Gošnjak od 13. VIII 1942.
Petar Drapšin od 17. IV do 31. X 1944.
- članovi Glavnog štaba u septembru 1942.:
Franjo Ogulinac Seljo (poginuo 9. X 1942.),
Vlado Četković (poginuo 21. X 1944.),
Veljko Kovačević,
Stanko Opačić
i Ilija Andžić
- načelnik štaba:
Velimir Terzić od 11. VIII 1943.,
Pavle Jakšić od 17. IV 1944.

- I pomoćnik načelnika štaba:
Srećko Manola od 18. V 1943,
Bogdan Oreščanin od 12. XI 1943,
Slobodan Radulović od 17. IV 1944,
Milutin Pavlović od 2. II 1945.
- II pomoćnik načelnika štaba:
Ilija Andžić od 18. V 1943,
Mauricije Magašić od 30. VII 1944,
Josip Škorpik od 1. I do 7. II 1945.
- načelnik Operativnog odjeljenja:
Božidar Kraut u novembru 1944.
- načelnik Vojno-obavještajnog odjeljenja:
Petar Tomac od 8. XI 1944.
- načelnik Personalnog odjeljenja:
Dragutin Saili u novembru 1944.
- načelnik Šifrantskog odjeljenja:
V. d. Franjica Budak u novembru 1944,
Slavko Glumac do 31. XII 1944.
- načelnik Ekonomskog odjeljenja:
Dragutin Čoklica u novembru 1944.
- načelnik Sanitetskog odjeljenja:
dr Grujica Žarković do 8. IX 1944. zatim
dr Ivo Kralj
- načelnik Veterinarskog odjeljenja:
Ekrem Maglajlić od 12. IX 1944.
- načelnik Vojno-sudskog odjeljenja:
Gabrijel Divjanović u novembru 1944.
- načelnik Saobraćajnog odjeljenja:
Đorđe Puača od 12. IX 1944.
Milan Mraković od 10. II 1945.
- načelnik Tehničkog odjeljenja:
Bogumil Čop od 12 IX 1944.
- načelnik Nastavnog odjeljenja:
Josip Škorpik od 1. XI 1944.
Stjepan Kerečin od 10. II 1945.
- načelnik Odjeljenja za naoružanje:
Demetar Varda od 10. II 1945.
- komandant Komande vojne pozadine:
Ilija Pavlović od 10. II 1945.
- Propagandno odjeljenje:
— šef odsjeka za politiku i propagandu:
— šef odsjeka za štampu:
Desa Miljenović u novembru 1944.
- komandir Prateće čete:
Ivan Pašić od 31. X 1944. godine.

* U nedostatku personalnih dokumenata Glavnog štaba iz perioda NOR-a u ovom pregledu su objavljeni podaci prema brošuri »Putovima Glavnog štaba Hrvatske« izdane od Republičkog štaba teritorijalne obrane SRH i Zavoda za općenarodnu obranu i društvenu samozaštitu, Zagreb, 1976.

Mr Dušan Korać

I-99

TRAGOVIMA GLAVNOG ŠTABA NARODNOOSLOBODILAČKE VOJSKE I PARTIZANSKIH ODREDA HRVATSKE

MUZEJ GRADA ZAGREBA
Zagreb, Opatička 20 — 1977-78.